

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
(ΟΜΑΔΑ Α΄) ΚΑΙ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ (ΟΜΑΔΑ Β΄)
ΠΑΛΑΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ - Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ Δ΄ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ
ΤΕΤΑΡΤΗ 29 ΙΟΥΝΙΟΥ 2016
ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΙΙ

ΘΕΜΑ Α

Α1. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση τη λέξη Σωστό, αν η πρόταση είναι σωστή ή τη λέξη Λάθος, αν η πρόταση είναι λανθασμένη.

α. Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (Α.Ε.Π.) αγνοεί τη σύνθεση και την κατανομή της παραγωγής.

Σωστό

Σελ. 143 σχολικού: «Το Α.Ε.Π. αγνοεί τη σύνθεση και την κατανομή της παραγωγής.»

β. Οι καταθέσεις στις εμπορικές τράπεζες διακρίνονται σε καταθέσεις όψεως, ταμιευτηρίου και επί προθεσμία.

Σωστό

Σελ. 153 σχολικού: «Οι καταθέσεις στις εμπορικές τράπεζες προέρχονται από ιδιώτες, ιδιωτικές επιχειρήσεις, δημόσιους οργανισμούς κτλ. και διακρίνονται σε καταθέσεις όψεως, καταθέσεις ταμιευτηρίου και καταθέσεις επί προθεσμία.»

γ. Η τάση για μείωση των τιμών είναι πιο έντονη, καθώς η οικονομία πλησιάζει το επίπεδο της πλήρους απασχόλησης.

Λάθος

Σωστή διατύπωση — Σελ. 165 σχολικού: «Η τάση για αύξηση των τιμών είναι πιο έντονη, καθώς η οικονομία πλησιάζει το επίπεδο της πλήρους απασχόλησης.»

δ. Με κριτήριο τη φορολογική βάση του φόρου, οι φόροι διακρίνονται σε αναλογικούς, προοδευτικούς και αντίστροφα προοδευτικούς.

Λάθος

Σελ. 181 σχολικού: «Οι φόροι μπορούν να διακριθούν με διάφορα κριτήρια. Ένα χρήσιμο κριτήριο είναι η φορολογική βάση του φόρου. Έτσι, διακρίνουμε τους φόρους σε: α) φόρους εισοδήματος, β) φόρους περιουσίας και γ) φόρους δαπάνης.»

Σελ. 181 σχολικού: «Ένα άλλο κριτήριο, με βάση το οποίο μπορούν να διακριθούν οι φόροι είναι η αναλογικότητα ή μη του φόρου. Με βάση το κριτήριο αυτό οι φόροι διακρίνονται σε: α) αναλογικούς, β) προοδευτικούς, και γ) αντίστροφα προοδευτικούς.»

Σωστή διατύπωση: Με κριτήριο τη φορολογική βάση, οι φόροι διακρίνονται σε φόρους εισοδήματος, περιουσίας και δαπάνης. Η διάκριση σε αναλογικούς, προοδευτικούς και αντίστροφα προοδευτικούς γίνεται με βάση την αναλογικότητα ή μη του φόρου.

ε. Οι κυριότερες πηγές εσόδων του Δημοσίου είναι οι φόροι και ο δανεισμός.

Σωστό

Σελ. 180 σχολικού: «Οι κυριότερες πηγές εσόδων είναι οι φόροι και ο δανεισμός, και εξετάζονται με συντομία πιο κάτω.»

Μονάδες 15

A2. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό καθεμιάς από τις παρακάτω προτάσεις 1,2 και δίπλα στον αριθμό, το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

1. Καταθέτει κάποιος στην τράπεζα 100 ευρώ για ένα (1) έτος με επιτόκιο 10% και ανατοκισμό. Στο τέλος του πρώτου έτους θα πάρει το χρηματικό ποσό των:

- α. 110 ευρώ
- β. 1.010 ευρώ
- γ. 111 ευρώ
- δ. 120 ευρώ

Σωστή απάντηση: α. — Σελ. 158 σχολικού

$$K_v = K_0 \cdot (1 + i)^v \Leftrightarrow K_1 = 100 \cdot (1 + 0,10)^1 = 110 \text{ ευρώ}$$

2. Όταν το ονομαστικό εισόδημα ενός ατόμου είναι 1.000 ευρώ και το επίπεδο των τιμών είναι 125, το πραγματικό του εισόδημα είναι:

- α. 1.250 ευρώ
- β. 950 ευρώ
- γ. 850 ευρώ
- δ. 800 ευρώ

Μονάδες 10

Σωστή απάντηση: δ. — Σελ. 166 σχολικού

$$\text{πραγματικό εισόδημα} = \frac{\text{Ονομαστικό εισόδημα}}{\text{Επίπεδο τιμών}} \cdot 100$$

$$\Leftrightarrow \text{πραγματικό εισόδημα} = \frac{1.000}{125} \cdot 100 = 800 \text{ ευρώ}$$

ΘΕΜΑ Β

Β1. Από τις βασικές οικονομικές λειτουργίες του Κράτους να περιγράψετε τη λειτουργία της παροχής ορισμένου θεσμικού πλαισίου.

Μονάδες 25

Σελ. 177 σχολικού

Η οικονομική δραστηριότητα των μελών μιας κοινωνίας και οι μεταξύ τους συναλλαγές πραγματοποιούνται μέσα σε ορισμένο θεσμικό πλαίσιο, δηλαδή σύμφωνα με ορισμένους κανόνες συμπεριφοράς. Αυτούς τους κανόνες συμπεριφοράς επιβάλλει και διατηρεί το κράτος. Η ποικιλία των κανόνων που περιλαμβάνει το θεσμικό πλαίσιο είναι μεγάλη.

Ένας σημαντικός κανόνας είναι η αναγνώριση της ιδιοκτησίας των ατόμων σε προϊόντα και συντελεστές παραγωγής. Αυτό σημαίνει ότι κάθε άτομο δικαιούται να έχει το δικό του σπίτι, το δικό του αυτοκίνητο, τη δική του επιχείρηση κτλ. και να τα χρησιμοποιεί, όπως το ίδιο κρίνει. Ένας άλλος σημαντικός κανόνας είναι ο προσδιορισμός του νομίσματος, για παράδειγμα του ευρώ ως γενικού μέσου ανταλλαγής και μέτρησης αξιών. Άλλοι θεσμικοί κανόνες είναι η χρήση του κιλού ως μονάδας βάρους, το ωράριο των δημοσίων υπηρεσιών και των εμπορικών καταστημάτων κτλ.

Το σύνολο των κανόνων συμπεριφοράς αποτελεί το θεσμικό πλαίσιο της οικονομίας και η τήρησή του έχει μεγάλη σημασία για την εύρυθμη λειτουργία της. Γι' αυτό η παραβίαση των κανόνων αυτών συνεπάγεται κυρώσεις που επιβάλλονται από το κράτος.

Φυσικά το θεσμικό πλαίσιο δεν είναι πάντοτε το ίδιο. Οι κανόνες συμπεριφοράς που διέπουν τις οικονομικές σχέσεις των ατόμων μεταβάλλονται, όταν οι υπάρχουσες συνθήκες επιβάλλουν αλλαγές.

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Να περιγράψετε τον πληθωρισμό κόστους.

Μονάδες 15

Σελ. 167–168 σχολικού

β) Πληθωρισμός κόστους

Η άποψη ότι ο πληθωρισμός είναι αποτέλεσμα υπερβάλλουσας ζήτησης δεν εξηγεί γιατί υπάρχει πληθωρισμός και σε περιόδους χαμηλής σχετικά ζήτησης, δηλαδή σε περιόδους ανεργίας και μείωσης του εισοδήματος. Ο πληθωρισμός κόστους τονίζει το ρόλο των εργατικών σωματείων και τη δύναμη των ολιγοπωλίων. Σύμφωνα με τη θεωρία αυτή, τα εργατικά σωματεία ή ορισμένα απ' αυτά έχουν αρκετή δύναμη, ώστε να μπορούν να πετυχαίνουν αυξήσεις των μισθών και ημερομισθίων, ακόμα και όταν υπάρχει ανεργία. Από τη μεριά τους τα μεγάλα μονοπώλια και ολιγοπώλια έχουν αρκετή δύναμη στην αγορά, ώστε να μεταβιβάζουν τις αυξήσεις του κόστους, που προκαλούνται από την αύξηση των εργατικών μισθών, στους αγοραστές αυξάνοντας την τιμή του προϊόντος. Πολλά, όμως, από τα προϊόντα αυτά αποτελούν πρώτη ύλη για την παραγωγή άλλων αγαθών, που σημαίνει αύξηση του κόστους και της τιμής τους. Κατ' αυτόν τον τρόπο η αρχική αύξηση του κόστους σε ορισμένους κλάδους διαχέεται σε ολόκληρη την οικονομία, με αποτέλεσμα την αύξηση του γενικού επιπέδου των τιμών.

Είναι φανερό ότι η παραπάνω διαδικασία μπορεί να ξεκινήσει τόσο από τα εργατικά σωματεία (αύξηση μισθών) όσο και από τις επιχειρήσεις (αύξηση κερδών). Στον πληθωρισμό κόστους ανήκει φυσικά και η περίπτωση που η αύξηση του κόστους προέρχεται από την αύξηση της τιμής ορισμένων βασικών πρώτων υλών και ενέργειας, κυρίως της τιμής του πετρελαίου. Η αύξηση της τιμής του πετρελαίου που πέτυχαν κατά το 1973 και 1979 οι χώρες του ΟΠΕΚ (OPEC) είναι χαρακτηριστικό παράδειγμα πληθωρισμού κόστους.

Γ2. Από τα είδη της ανεργίας να περιγράψετε την εποχιακή ανεργία.

Μονάδες 10

Σελ. 169 σχολικού

Εποχιακή ανεργία: Πολλές επιχειρήσεις, όπως, για παράδειγμα, οι αγροτικές και οι τουριστικές, παρουσιάζουν συστηματικές μεταβολές στην παραγωγική τους δραστηριότητα κατά τη διάρκεια του έτους. Οι μεταβολές της παραγωγής συνοδεύονται από αντίστοιχες μεταβολές της απασχόλησης εργατικού δυναμικού και, συνεπώς, από μεταβολές της ανεργίας. Αυτή η ανεργία ονομάζεται εποχιακή. Χαρακτηριστικό της εποχιακής ανεργίας είναι ότι επαναλαμβάνεται κάθε χρόνο και είναι προσωρινή και μικρής σχετικά διάρκειας.

ΘΕΜΑ Δ

Μια υποθετική οικονομία παράγει το έτος 2015 μόνο δύο αγαθά, το Κ και το Λ, τα οποία ακολουθούν πέντε (5) στάδια παραγωγής σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα:

Στάδια παραγωγής	Αγαθό Κ		Αγαθό Λ	
	Αξία πώλησης σε ευρώ	Προστιθέμενη αξία σε ευρώ	Αξία πώλησης σε ευρώ	Προστιθέμενη αξία σε ευρώ
1 ^ο στάδιο	1.000	;	;	500
2 ^ο στάδιο	2.000	;	;	1.500
3 ^ο στάδιο	4.000	;	;	3.500
4 ^ο στάδιο	6.000	;	;	1.500
5 ^ο στάδιο	13.000	;	;	2.000
		13.000		9.000

Να χρησιμοποιήσετε τα δεδομένα του πίνακα και να απαντήσετε στο τετράδιό σας στα παρακάτω ερωτήματα, αναγράφοντας τους σχετικούς υπολογισμούς:

Δ1. Να υπολογίσετε σε ευρώ την προστιθέμενη αξία του προϊόντος Κ και την αξία πώλησης του προϊόντος Λ, σε όλα τα στάδια παραγωγής.

Μονάδες 10

Η προστιθέμενη αξία είναι η διαφορά ανάμεσα στην αξία πώλησης και στην αξία αγοράς από το προηγούμενο στάδιο. Στο πρώτο στάδιο η αξία αγοράς είναι μηδέν.

1^ο στάδιο:

Προστιθέμενη αξία = Αξία πώλησης – Αξία αγοράς

⇔ Προστιθέμενη αξία_{Κ1} = 1.000 – 0 = 1.000 ευρώ

Προστιθέμενη αξία = Αξία πώλησης – Αξία αγοράς

⇔ Αξία πώλησης_{Λ1} = 0 + 500 = 500 ευρώ

2^ο στάδιο:

Προστιθέμενη αξία = Αξία πώλησης – Αξία αγοράς

$$\Leftrightarrow \text{Προστιθέμενη αξία}_{\kappa_2} = 2.000 - 1.000 = 1.000 \text{ ευρώ}$$

Προστιθέμενη αξία = Αξία πώλησης – Αξία αγοράς

$$\Leftrightarrow \text{Αξία πώλησης}_{\lambda_2} = 500 + 1.500 = 2.000 \text{ ευρώ}$$

3^ο στάδιο:

Προστιθέμενη αξία = Αξία πώλησης – Αξία αγοράς

$$\Leftrightarrow \text{Προστιθέμενη αξία}_{\kappa_3} = 4.000 - 2.000 = 2.000 \text{ ευρώ}$$

Προστιθέμενη αξία = Αξία πώλησης – Αξία αγοράς

$$\Leftrightarrow \text{Αξία πώλησης}_{\lambda_3} = 2.000 + 3.500 = 5.500 \text{ ευρώ}$$

4^ο στάδιο:

Προστιθέμενη αξία = Αξία πώλησης – Αξία αγοράς

$$\Leftrightarrow \text{Προστιθέμενη αξία}_{\kappa_4} = 6.000 - 4.000 = 2.000 \text{ ευρώ}$$

Προστιθέμενη αξία = Αξία πώλησης – Αξία αγοράς

$$\Leftrightarrow \text{Αξία πώλησης}_{\lambda_4} = 5.500 + 1.500 = 7.000 \text{ ευρώ}$$

5^ο στάδιο:

Προστιθέμενη αξία = Αξία πώλησης – Αξία αγοράς

$$\Leftrightarrow \text{Προστιθέμενη αξία}_{\kappa_5} = 13.000 - 6.000 = 7.000 \text{ ευρώ}$$

Προστιθέμενη αξία = Αξία πώλησης – Αξία αγοράς

$$\Leftrightarrow \text{Αξία πώλησης}_{\lambda_5} = 7.000 + 2.000 = 9.000 \text{ ευρώ}$$

Ο συμπληρωμένος πίνακας είναι:

Στάδια παραγωγής	Αγαθό Κ		Αγαθό Λ	
	Αξία πώλησης σε ευρώ	Προστιθέμενη αξία σε ευρώ	Αξία πώλησης σε ευρώ	Προστιθέμενη αξία σε ευρώ
1 ^ο στάδιο	1.000	1.000	500	500
2 ^ο στάδιο	2.000	1.000	2.000	1.500
3 ^ο στάδιο	4.000	2.000	5.500	3.500
4 ^ο στάδιο	6.000	2.000	7.000	1.500
5 ^ο στάδιο	13.000	7.000	9.000	2.000
Σύνολο	-	13.000	-	9.000

Δ2. Να υπολογίσετε το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (Α.Ε.Π.) της παραπάνω υποθετικής οικονομίας για το έτος 2015 σε τρέχουσες τιμές.

Μονάδες 5

$ΑΕΠ = \text{Άθροισμα προστιθέμενων αξιών}$

$$\Leftrightarrow ΑΕΠ_{ON_{2015}} = 13.000 + 9.000 = 22.000 \text{ ευρώ}$$

Δ3. Αν ο ρυθμός πληθωρισμού το έτος 2015 ήταν 10%, να υπολογίσετε το πραγματικό Α.Ε.Π. της παραπάνω υποθετικής οικονομίας για το έτος 2015 σε σταθερές τιμές του έτους 2014.

Μονάδες 5

$$\Delta T_{2014} = 100 \text{ (ως έτος βάσης)}$$

$$\text{Ρυθμός πληθωρισμού} = \frac{\Delta T_{2015} - \Delta T_{2014}}{\Delta T_{2014}} \cdot 100$$

$$\Leftrightarrow 10 = \frac{\Delta T_{2015} - 100}{100} \cdot 100 \Leftrightarrow \Delta T_{2015} = 110$$

$$ΑΕΠ_{ΠΡ} = \frac{ΑΕΠ_{ON}}{\Delta T} \cdot 100 \Leftrightarrow ΑΕΠ_{ΠΡ_{2015}} = \frac{22.000}{110} \cdot 100 = 20.000$$

ευρώ

Δ4. Αν ο πληθυσμός της υποθετικής οικονομίας το έτος 2015 ήταν 5.000 άτομα, να υπολογίσετε το κατά κεφαλήν πραγματικό Α.Ε.Π.

Μονάδες 5

$$\text{κ.κ.ΑΕΠ} = \frac{\text{ΑΕΠ}_{\text{ΠΡ}}}{\text{Πληθυσμός}} \Leftrightarrow \text{κ.κ.ΑΕΠ}_{2015} = \frac{20.000}{5.000} = 4 \text{ ευρώ ανά άτομο}$$

ΜΠένος 2026